אוהב ישראל — וישלח

וישלח יעקב מלאכים לפניו. ר"ת וימ"ל. ר"ל שיעאע"ה מל וחתך את ערלת לבב אחיו. והנה וימל הוא גימ' אלהי"ם שהוא בחי' דינין והוצרך להמתיקו וכן עשה והמתיקן בהר"ת של אל עשו אחיו גימ' שם הק ע"ב. מקור החסד והרחמים:

ועפ"ז י"ל הפסוק ויאמר מי אלה לך כי היה גדול מאוד מסטרא דיליה. ושאל אותו מי אלה. היינו שאתה רוצה לקשר ולייחד אלו השני שמות מ"י אל"ה. ולעשות מהם הצירוף אלהים וכמבואר בזוה"ק פ' בראשית. ולזה השיבו יעאע"ה לא כמו שאתה סובר כי הצירוף אלהי"ם נעשה כבר. רק שאני ממתיקו ועושה אותו חנו"ן. וזהו הילדים אשר חנ"ן אלהי"ם את עבדך. והבן:

אך תיבת לפניו אינו מובן לכאורה. וכבר הרגישו בו מפרשי התורה. ואענה גם אני חלקי עמהם. דהנה יעאע"ה שהוא שורש של הכנס"י מכ"ד הדורות עד עקבות משיחא אז מסתמא כל המעשים והדיבורים שלו שנכתבו בתוה"ק היינו הדיבורים שדיבר עם בת זוגו. ודברי פיוס וריצוי וההכנעה שעשה נגד אחיו. והשליחות ששלח. וסדר הדברים ששם בפי שלוחיו לא זו בלבד היה זה עבור תיקון עצמו לצרכו ולצורך בניו שבטי י"ה. אלא אף גם כיון יעקב בכל זאת לתקן כל הענינים והרפתקאות שיעברו על זרעו בכל דור ודור עד סוף כל הדורות. ד"מ זה הענין מהשליחות לאחיו ומה שפייסו וכפר פניו במנחה. בזה הועיל ג"כ לדורי דורות בכל עת כשעומדים עלינו המצירים ומעיקים אז ג"כ נתעוררו המלאכים ממש ששלח יעקב לאחיו ונאמנים הם בשליחותם. לילך תמיד בשליחות יעקב בעת המצטרך לפייס את אחיו ולהשקיטו מכעסו וחמתו ולהשבית מעלינו כל המקטריגים ומשטיני'. וז"ש הכ' לפניו. ר"ל שמסר להם שליחות זו על העתיד ג"כ שילכו תמיד בכל עת הצורך כשירצה להיצר לזרע ישראל אז יפייסו אותו וישקיטו אותו. כיון שכל הכנ"י הם מכוחו וכלולים בו הגם שלא יצאו עדיין מכח אל הפועל. והיו אז דבר שלא בא לעולם. עכ"ז זיכה להם שלא בפניהם. וזהו לפניו. ר"ל לפני הדבר ההוא הגם שעדיין לא היו הדורות הללו בעולם. הקדים רפואה להשבית מעליהם כל מיני משטינים ומקטריגים שיעמדו עליהם בכל דור ודור היינו שילכו המלאכים הנ"ל בשליחותם זו. להיטיב לזרעו. ולזה נכתב זה בתוה"ק שהיא נצחית. וזש"ה אל עשו אחיו. ר"ל אז נתן הכתוב סימן איזה עשו. היינו שהוא אח ליעקב. אבל באמת גם לנו פעל ועשה כל זאת בכל עת שיוצרך ועדיין הם הולכים בשליחות זו. שדה אדום. אשר משם נמשכים הדינים. והמקטריגים המכונים בשם שעיר ואדום להשקיטם מכעסם ולהפך לבבם אלינו לטוב. עד ביאת צדקינו בב"א:

ויעבר את מעבר יבק גו' ויותר יעקב לבדו גו' ויאבק איש עמו גו'. ופירש"י ז"ל שכח פכים קטנים. וי"ל בזה ע"ד רמז דעיקר עבודת הקודש של יעאע"ה כל ימיו וכל מחשבותיו הק' ומגמותיו הי' רק להעלות כל המדריגו' התחתונים מעולם לעולם עד א"ס בהוב"ש ולהמשיך שפע רב טוב וחסד עליון ע"כ הנבראים היצורים והנעשים מעלמין עילאין קדישין ולייחדם ולקשרם ולזה ויעבר את מעבר יב"ק. יב"ק הוא גימ' ג' שמות הק'. אהי"ה. הוי"ה. אדנ"י. וגם גימ' הוי"ה. אלהים. ויעבירם את הנחל בסוד נחל עליון מזלא עילאה קדישא סוד נ"וצר ח"סד ל"אלפים. ויעבר את כל אשר לו. היינו כל הכוחות שלו העוברים דרך אותן העולמות וייחדם וזיווגם וקשרם יחד בקשר אמת. זאת ידוע שה' אותיות מנצפ"ך הם הג' קדושות ואותיות צפ"ך אינם כ"כ גבורות חזקות. כי צפ"ך הוא מלשון נופת צופים. לשון מתוק. רק מ"ם ונו"ן הם גבורות יותר חזקות. ולזה יעאע"ה בעת שהעלה והמתיק את העולמות שכח להעלות ולהמתיק את הפ' ואת הך' מפני שאינם חזקות כ"כ וזהו שכח פכי"ם קטנים. ר"ל אות פ'. ואות כ'. להיות קטנים בחוזק כנ"ל. אכן רצון הבורא בהו"בש היה שיעלה גם אותם ולהמתיקן אז גרמה מחשבתו ורצונו ית ויתי'. שנפל יעאע"ה לבחי' קטנות המוחין שעי"ז יוכל ג"כ להעלותן בעת עליותו למוחין דגדלות. וזה ויותר יעקב לבדו. היינו שנשאר בבחי' יעקב לבד שהוא סוד מוחין דקטנות. ולא בשם ישראל שהוא סוד מוחין דגדלות. בסוד ישראל אותיות ל"י רא"ש ואז כשנפל לבחי' מוחין דקטנות אז ויאבק איש עמו גו'. והנה יעאע"ה היה בבחי' קומה שלימה וכל העולמות וכל המלאכים היו כלולים בו. וגם שר של עשו שהוא ס"מ הי' כלול בו. וכללותו היה בדרך של יעקב אע"ה. והיה דבוק בקדושה העליונה. וירא כי לא יכול לו. אז ויגע בכף יריכו. ר"ל בבחי' תמכין ומחזיקי אורייתא היינו באותן המחזיקים ידי לומדי תורה ושם היה לו קצת אחיזה וכדאיתא בסה"ק. ותקע כף ירך יעקב ר"ל שס"מ נתקעקע ממקום קדושה שהיה דבוק בבחי' קומתו של יעאע"ה. וע"כ לא יאכלו ב"י את גיד הנשה לאשר זהו בחי' של ס"מ. והוא נתקעקע ממקום הקדושה מכל וכל. והמשכיל יבין כ"ז:

עוד י"ל באופן אחר דלכאורה הוא תמוה מנ"ל לחז"ל זה ששכח פכים קטנים דוקא. אך נ"ל לפרש דרך רמז דהנה יעאע"ה יראתו מעשו היה מפני שני דברים. א' שלא יזיקנו בגופו או בממונו ובניו וב"ב. הב'. מפני שהיה ממש הפכו. וירא שלא יתדבק ח"ו בזרעו וילמדו ממנו מעשיו חלילה. אשר ע"כ שם יעקב עצות בנפשו ואז התיישב בדעתו ושכלו ובינתו דבאמת הוא שורש כל העולמות עליונים ותחתונים והוא בריח התיכון המבריח מקצה אל הקצה כי מדת האמת חותמו של הקב"ה ובחותם הזה נטבעו שמים וארץ וכל צבאם כמחז"ל בראשי"ת בר"א אלהי"ם ס"ת אמ"ת. וא"כ שהוא כלול מכל העולמות והוא מרכבה שלימה. אשר ע"כ הסתכל בשכלו

הזך שבודאי בעולם התחתון עולם עשיה שיש שם להחיצונים שליטה ואחיזה יש לירא ממנו שלא ידבק בו ח"ו. אבל בהעולמות העליונים הרוחנים והגבוהים אין שם שום אחיזה להחיצונים כלל וכלל אשר ע"כ העתיק יעקב מחשבתו למקום גבוה ועשה א"ע מרכבה לכל העולמות וציייר במחשבתו ושיעבד את כל אשר לו נשיו ובניו ושפחותיו לקדושה העליונה והמשיך ע"כ אחד מהם רוחניות מעולם העליון ועשה א"ע מרכבה למדת האמת לדבק א"ע למקום צורתו החקוקה בכסא כבודו ית'. ואת נשיו. המה רחל ולאה המרמזים לשני עולמות עליונים. וכן בניו י"ב שבטי י"ה. המכונים נגד י"ב גבולי אלכסון והמשיך ע"כ או"א רוחניות הקדושה מכל עולם ועולם אשר הם מכוונים ורומזים לזה. ויעבר את כל אשר לו מעולם התחתון למקום גבוה וקדושה עליונה. ושם היה בטוח שלא יוכל ליגע בו ובכל אשר לו. וזש"ה ויקחם ויעבירם גו' כנודע ליו"ח. שיב"ק הוא שם הק' העולה מנין ג' שמות. אהי"ה. הוי"ה. אד"ני. אהי"ה רומז לעולם המחשבה הנעלם מכל. הוי"ה רומז לעולם האמת מדתו של יעקב הוא עומד בתווך בין עולם המחשבה לשם. אד"ני שהוא עולם התחתון עולם המעשה וקישר שם יעקב א"ע בראשית המחשבה דרך השתלשלות העולמות עד סוף המדות. וזהו כוונת הכתוב ויקחם ויעבירם את הנחל אל נחל עליון ויעבר את אשר לו ושיעבד כל הכוחות התחתונים והעביר אותן ממקום התחתון אל רוחניות וקדושה העליונה. וזאת ידוע דכמו שהכנס"י נחלקה לשני כיתות יעקב וישראל. היינו המון עם מכונים בשם יעקב. וחכמי העדה מכונים בשם ישראל. כמ"כ בהצדיק גופא יש בו ג"כ שני בחי' הנ"ל. היינו כשהוא דבוק במחשבתו לקדושה עליונה ומוחין שלו דבוקים בעולמות העליונים אז הוא מכונה בשם ישראל ר"ל ל"י רא"ש. ואך כשהוא ח"ו נופל ממחשבתו הקדושה הנ"ל והוא בעולמות התחתונים אז מכונה בשם יעקב. והנה ע"י שהיה יעקב מדבק מחשבתו למקום העולמות הרמים והנשאים אז נשארו עולמות הקטנים התחתונים בלי המשכת שפע כי סילק יעקב מחשבתו ומוחין שלו מהם מפני יראת שליטת ואחיזת החיצונים ח"ו ואז הוצרך לסבב סיבות שיפול יעקב ממחשבתו במקום הגבוה. ואז בא לעולמות התחתונים להשפיע להם שפע עכ"פ בבחי' יעקב. וזש"ה ויותר יעקב לבדו. ר"ל שבתחלה היה מכונה בשם ישראל. ע"ש שהיה דבוק במוחין עליונים הגדולים ועכשיו נשאר יעקב לבדו. בבחי' יעקב לבדו. ולזה דרשו חז"ל סיבת הנפילה זו היתה בשביל ששכח פכים קטנים. ר"ל עולמות תחתונים המכונים בשם כלים קטנים. היינו שסילק מחשבתו מהם ודביקותו. לזה הוצרך ליפול ממדריגתו למדריגה תחתונה המכונה יעקב. אך מיד כיון שדבק מחשבתו לעולם עשיה. אז נתעוררו כוחות עשו וזהו שאמר ויאבק איש עמו הוא שרו של עשו ודרשו רז"ל מלמד שהעלו אבק רגליהם עד כה"כ כי יעקב אף שהיה בקטנות בבחי' אבק מכ"מ גם אבק רגליו דהיינו קטנות שלו היה ג"כ מגיע עד כה"כ ולכך וירא כי לא יכול לו ר"ל שלא יוכל לעשות ליעקב שום דבר רע. מחמת עוצם קדושתו. עכ"ז פעל זאת בהאבקו עמו ותקע כף גו' דהנה באמת יעקב היו בו שורש וכללות העולמות והקדושה. והיו בו כח והווייות כל הנמצאים. וא"כ גם כח מציאות שורש הרע הי' כמוס בו כיון שהוא היה קומה שלימה ברמ"ח איברים ושס"ה גידים מכל עניני מציאות שבעולם הגם שהוא עצם הטוב עכ"ז צריך להמציא בו כח ושורש אשר משם יתפשט הכל ואפילו הרע. אך שהיה נכלל בתחלה בקדושת יעקב. וזהו מכונה בשם גיד הנשה כי שם מקומו אבל כשהיה מקודם נכלל בעצמותו של יעקב עצם הקדושה אז היה כשר וטהור בכל איברים וגידים. ולכך לא נאסר גיד הנשה עד יעקב. מפני שהפסיק עצמו מדביקות יעקב מחיבור הקדושה. ויצא מהכלל להפרט. ואז שלט בו הרע לגמרי ולכן נאסר מאז והלאה וזש"ה ותקע כף ירך יעקב. ר"ל שנעתק ונפסק ממקום קדושתו של יעקב בהאבקו עמו. ויעקב נשאר בקדושתו. והבן:

עוד בפסוק הנ"ל. במדרש ר' ברכיה אומר אין כאל ישורן. אין כאל. ומי כאל ישורן. ישראל סבא. מה הקב"ה כתיב בו ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. כך יעקב ויותר יעקב לבדו. ע"כ. ולהבין את דברי קדשו. י"ל דהנה כבר נודע ומבואר אצלינו מכבר שיעאע"ה הוא מרכבה וכסא לכבודו ית' וית'. וכל ימיו הי' עבודתו קודש לחקור ולידע כל כוחות אלהות ומדותיו של הקב"ה עד מקום שיד שכלו וכוחו מגעת כדי להיות כביכול מרכב' לכל הכוחות הק' הנוראים והנפלאים וכל מה שחקר וידע והבין ביותר שיש כח עליון. אז ראה להתאמץ בעבודתו קודש שיהי' כסא ומרכבה להכח ההוא. והנה כתיב תנו עוז לאלהים. היינו כאשר עם ה'. בני אל חי מטיבים ומיישרים דרכם בקודש בתורה ועשיית מע"ט אזי כביכול מוסיפים כח בפמליא של מעלה ומייחדים ומקשרים כל העולמות. וממשיכים חסד עליון ומשח רבות עילאה קדישא. וכל חדו וכל טיבו ונהורין עילאין לכל העולמות הנבראים היצורים והנעשים. וזהו תנו עוז לאלהים. שבאתערותא דלתתא מעוררים כביכול לעילא על כל העולמות ועל נפשם ורוחם ונשמתם. אך לע"ל כתיב ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. היינו שלא יהי' צריך כלל לאתערותא דלתתא רק ונשגב ה' לבדו. להשפיע רב טוב וחסד עליון. והנה כשהבין ונתוודע ליעאע"ה זה הכח העליון. אשר יהי' עת וזמן שיהי' כח כזה בעולם אז הי' לו תשוקה גדולה להיות מרכבה וכסא גם לבחי' זו. ולזה ויותר יעקב לבדו. וכנ"ל. היינו במוחין דקטנות ולא במוחין דגדלות ועכ"ז נצח הוא את השר הנ"ל בלי שום סיוע מאנשיו ועבדיו. ואז נעשה כסא ומרכבה גם לכח הזה ולבחי' זו. והבן:

על כן לא יאכלו בנ"י את גיד הנשה. א"ת ר"ת תשעה אב רמז שלא יאכלו בנ"י בתשעה באב. והוא צולע על ירכו רמז לגלות. ויזרח לו השמש גו'. פי' רש"י לרפאותו מהרה לזרוח בשבילו פי' תיכף הי' רפואה ליעקב בהתנוצצות השמש קודם עת צאתה רמז שקודם שיבוא הגואל ב"ב יתרפאו כל נפשות ישראל בב"א: